

stadig har været under Forudsætning af, at enten Folk vare ualmindelig fattige eller havde ualmindelig langt til Kirken, eller at Staten ligesom eiede Kirken, eller at man ogsaa, som Tilfældet var med Løgstør, havde et meget gammelt Løfte, endog fra Absolutismens Tid, om, at et Tilskud vilde blive givet, men det forekommer mig, at ingen af Delene er Tilfældet med Hensyn til dette Forhold. Der siges vel i Bilag Nr. 45, at de vedkommende Beboere have een Mil til Kirken og halvanden til deres Sognepræst; men dersom Staten skulde hjælpe til at bygge Kirker allevegne, hvor dette er Tilfældet, vilde man komme til at gaa meget vidt, thi det er meget ofte Tilfældet i Hedeegnene, ja vel maasse endog for det overveiende Flertals Vedkommende, at de have over een Mil til Kirke. Det forekommer mig altsaa ikke, at der af den Aarsag er nogen Grund for Staten til at give noget Tilskud. Fremdeles har man heller ikke her noget gammelt Tilfald, hvilket som sagt f. Ex. var Tilfældet med Løgstør, for hvis Vedkommende Sagen ogsaa var ganske anderledes forberedt, idet man ikke alene, som her, selv vilde give Halvdelen, men endog vilde give de to Trediedele af, hvad det kostede at faae Kirken opført, og man havde desuden et Ord fra vedkommende Eiendeeier om, at han ligeledes vilde give et Tilskud, men heller ikke dette er Tilfældet her. Vel hedder det i Ministeriets Skrivelse, at man vil fordre Halvdelen af Udgifterne af Beboerne, men saa vidt er man i alt Fald endnu ikke naaet. Selv om man imidlertid kunde bortse herfra og sige: Det er i sig selv en saa vigtig Sag at faae Kirken bygget, at vi ubetinget bør gaa ind derpaa, siger jeg, at denne Sag forekommer mig at være ringe forberedt, thi Indsamlingen er ikke engang endnu slutet; der er kun tegnet 1,750 Rd., og vi have kun en løs Garanti af fire Mænd for Kirkens Bedligneholdelse. Det Hele bærer tydelig Spor af at være et Hastværksarbejde; man har hastet med at komme frem med dette Forslag til 3die Behandling, for endelig at faae Noget ud af Sagen. Heller ikke af principielle Grunde kan jeg tiltræde Forslaget, thi jeg er foreløbig en principiel Modstander af Tilskud til Kirker, fordi

det hele Eiendeforhold ikke er mig fuldstændig klart; som jeg tidligere har udviklet, er det min Mening, at det egentlig paaligger samtlige Landets Eiender at opføre samtlige Landets Kirker. Det ærede Medlem for Langeland (Sager), der igaar talte saa varmt for denne Sag, anførte, at man, da man paa Langeland ventede, at Præstelønningsloven skulde blive vedtagen, hvorefter man vilde komme til at yde Tilskud til Statskassen, hastede med at faae Kirken bygget, for at man kunde faae sin egen Præst, hvorved Tilskudet til Statskassen ikke vilde blive saa stort, men netop dette, som det ærede Medlem har anført, er, ikke for det specielle Tilfældes Skyld, men i sin Helhed for mig en Grund til at modsætte mig Forslaget. Jeg tror ikke, at det har nogen Hast med denne Sag, netop fordi ogsaa jeg venter, at Præstelønningsagen i den nærmeste Fremtid vil blive ordnet, og at det da skal vise sig, at der er Penge tilovers, saaledes at der kan blive ydet Tilskud baade til Kirker, med Hensyn til hvilke der er Grund til at give et saadant Tilskud, og til at ansætte Præster derved. Det ærede Medlem for Langeland gav i Dvrigt Beboerne i Hou et glimrende Bidnesbyrd for Sædelighed og Gudsfrugt og som Folk, der vogtede vel paa Lys og Tid. Alt dette kan være meget smukt, og det indeholder et Bidnesbyrd om, at det ærede Medlem staar i et meget godt Forhold til sine Vælgere, men han vil dog vel kunne indse, at det ikke i mindste Maade indeholder nogen Grund for os til at bygge en Kirke derovre. Endelig anførte det ærede Medlem tillige, at, naar vi byggede en Kirke der, saa var det ikke alene for den Verden, der kom, men ogsaa for den, der var, at det altsaa paa en Maade var for to Verdener, vi byggede Kirken. Jeg har allerede bemærket, at Præstelønningsagen, Beboernes Sædelighed osv. ikke er nogen fyldestgjørende Grund til at bygge en Kirke, og denne sidste Grund, at vi vilde bygge en Kirke for to Verdener, tør jeg ikke ubetinget stole paa; det er altsaa heller ikke for mig nogen Grund til at tiltræde Forslaget. Selv om jeg imidlertid kunde overse Sagens principielle Side og sige: Det er saa vigtigt at faae bygget denne Kirke, at vi bør